

Olje- og
energidepartementet

Vannressursloven – planlegging i og ved vernede vassdrag

Wencke Langlie

2. desember 2020

Innhold i presentasjonen

- Generelt om forholdet mellom lover
- Lynkurs i vannressursloven
- Særregler i vernede vassdrag
- Myndighet og samordning
- Innsigelse og avskjæring
- Eksempelsak

Flere lover kan regulere ett og samme tiltak

Hovedregel – gjelder side om side

Et bygge- og anleggstiltak etter plan- og bygningsloven kan også være et vassdragstiltak etter vannressursloven.

Hvordan skal tiltakshaver og planmyndighet forholde seg?

Hvor kjent er vannressursloven hos tiltakshavere og den enkelte kommune?

Veileder til vannressursloven og NVEs
behandling av vassdrags- og grunnvannstiltak

1
2017

VEILEDER

Lynkurs i vannressursloven

§ 1.(formål)

*Denne lov har til formål å sikre en **samfunnsmessig forsvarlig bruk og forvaltning** av vassdrag og grunnvann.*

§ 3. (definisjoner)

- a) **Vassdragstiltak:** vassdragsanlegg og alle andre tiltak i vassdraget som etter sin art er egnet til å påvirke vannføringen, vannstanden, vassdragets leie eller strømmens retning og hastighet (...)*
- b) **Vassdragsanlegg:** bygning eller konstruksjon i eller over vassdrag (...)*

Ot prp nr 39 (1998–99)

Lov om vassdrag og grunnvann
(vannressursloven)

Eksempler på vassdragstiltak

Kraftutbygging
(egne regler)

Uttak av vann til
ulike formål

Utfyllinger i
vassdrag/vei- og
jernbane langs
vassdrag

Bekkelukkinger/
omlegging av
bekkeløp

Broer/kulverter

Flom- og
erosjonssikring

Konsesjonsplikt

§ 8 (konsesjonspliktige tiltak)

*"Ingen må iverksette vassdragstiltak **som kan være til nevneverdig skade eller ulempe** for noen allmenne interesser i vassdraget eller sjøen uten at det skjer (...) med konsesjon fra vassdragsmyndigheten."*

Særskilte og strengere regler **for vernede vassdrag**

Hva er et vernet vassdrag ?

§ 32 (vernede vassdrag)

"Med vernede vassdrag forstås vassdrag som er **vernet mot kraftutbygging ved Stortingets vedtak om verneplan for vassdrag (...)**"

- 6 stortingsvedtak fra 1973-2009.
- 390 objekter - representativt utsnitt av Norges vassdragsnatur.

Vernet også mot andre typer inngrep enn kraftutbygging

Lovfestet i vannressursloven kapittel 5

§ 35 (*andre tiltak i vernede vassdrag*)

"nr 5. Nye anlegg kan bare tillates hvis hensynet til verneverdiene i vassdraget ikke taler imot.

nr 8. (...) avgjørelser som gjelder et vernet vassdrag etter denne lov, skal det legges vesentlig vekt på hensynet til verneverdiene."

Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag (RPRVV)

- Gjelder også nedbørfeltet – når det har betydning for verneverdiene
- Vedtatt med hjemmel i PBL i 1994
- Innsigelsesgrunnlag for planer som i strid med RPRVV
- Skal oppdateres, jfr Nasjonale forventninger fra mai 2019
- Ikke innholdsmessige endringer i første omgang

Forskrift om rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag

Dato	FOR-1994-11-10-1001
Departement	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Publisert	Avd I 1994 1792
Ikrafttredelse	08.01.1995
Gjelder for	Norge
Hjemmel	LOV-1985-06-14-77-§17-1 jf LOV-2008-06-27-71-§6-2, LOV-2008-06-27-71-§34-2.
Kortittel	Forskrift om rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag

Kapitteloversikt:

- [1. Retningslinjenes virkeområde](#)
- [2. Saklig virkeområde](#)
- [3. Nasjonale mål for forvaltning av vernede vassdrag](#)
- [4. Retningslinjer for vassdragsbeltet](#)
- [5. Ansvar for oppfølging](#)

[Utfyllende kommentarer til rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag](#)

[Vedlegg 1. Kommunal planlegging](#)

[Vedlegg 2. Kriterier for fastsettelse av vassdragenes verneverdi – verneplan for vassdrag](#)

[Vedlegg 3. Eksempler på inngrep som kan skade verneverdi i vassdrag](#)

[Vedlegg 4. Eksempler på lovverk utenom PBL der RPR kan få anvendelse, jf. retningslinjenes pkt 2 og 5](#)

Hjemmet: Fastsatt ved kgl.res. 10. november 1994 med hjemmel i plan- og bygningsloven av 14. juni 1985 nr. 77 § 17-1, første ledd. Fremmet av Miljøverndepartementet (nå Kommunal- og moderniseringsdepartementet).

1. Retningslinjenes virkeområde

Disse retningslinjene gjelder vernede vassdrag, som er de vassdrag eller deler av vassdrag som omfattes av Stortingsvedtak av:

- 6. april 1973, om Verneplan I for vassdrag,
- 30. oktober 1980, om Verneplan II for vassdrag,
- 19. juni 1986, om Verneplan III for vassdrag,
- 1. april 1993, om Verneplan IV for vassdrag.

Retningslinjene gjelder følgende deler av det enkelte verneobjekt avgrenset slik:

- vassdragsbeltet, dvs. hovedelver, sideelver, større bekker, sjøer og tjern og et område på inntil 100 meters bredde langs sidene av disse,
- andre deler av nedbørfeltet som det er faglig dokumentert at har betydning for vassdragets verneverdi.

Myndighet og samordning

§ 20 (samordning av tillatelser) bokstav d

Vassdragsmyndigheten kan fastsette at det **ikke trengs konsesjon** for tiltak som **er tillatt** i reguleringsplan etter plan- og bygningsloven

OED/NVE er
vassdragsmyndighet

OED og NVE ønsker samordning

Typisk merknad fra NVE i plansaker med konsesjonspliktige vassdragstilak:

"NVE anbefaler at det legges til rette for samordning av reguleringsplan etter plan- og bygningsloven og vår behandling av tiltaket etter vannressursloven, jf vannressursloven § 20 d)."

Samordning forutsetter

- nok kunnskap til å kunne vurdere virkningene og
- at tiltaket oppfyller de samme krav som stilles for å kunne gi en tillatelse etter vannressursloven

Innsigelse

Hvis det ikke er grunnlag for å samordne vil forslag om reguleringsplan være i strid med nasjonale interesser.

Et vassdragstiltak er en *nasjonal og vesentlige regionale interesse* i de tilfeller der det kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdrag og grunnvann, det vil si at det utløse konsesjonsplikten etter vannressursloven (vrl).

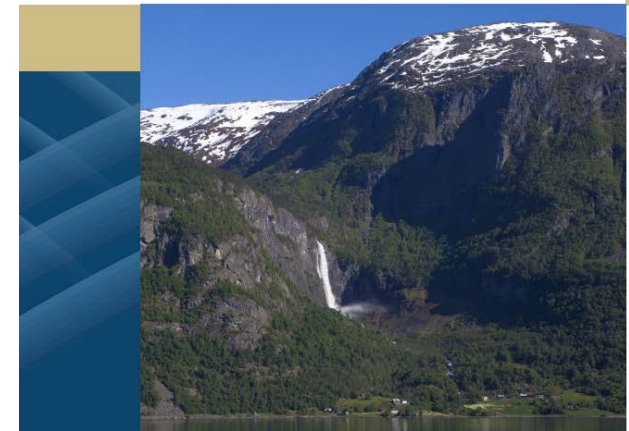
Hamraboåna i Suldal 1990. Vernet vassdrag. Foto NVE

Nasjonale og vesentlige regionale interesser innen NVEs saksområder i arealplanlegging

- Grunnlag for innsigelse

2
2017

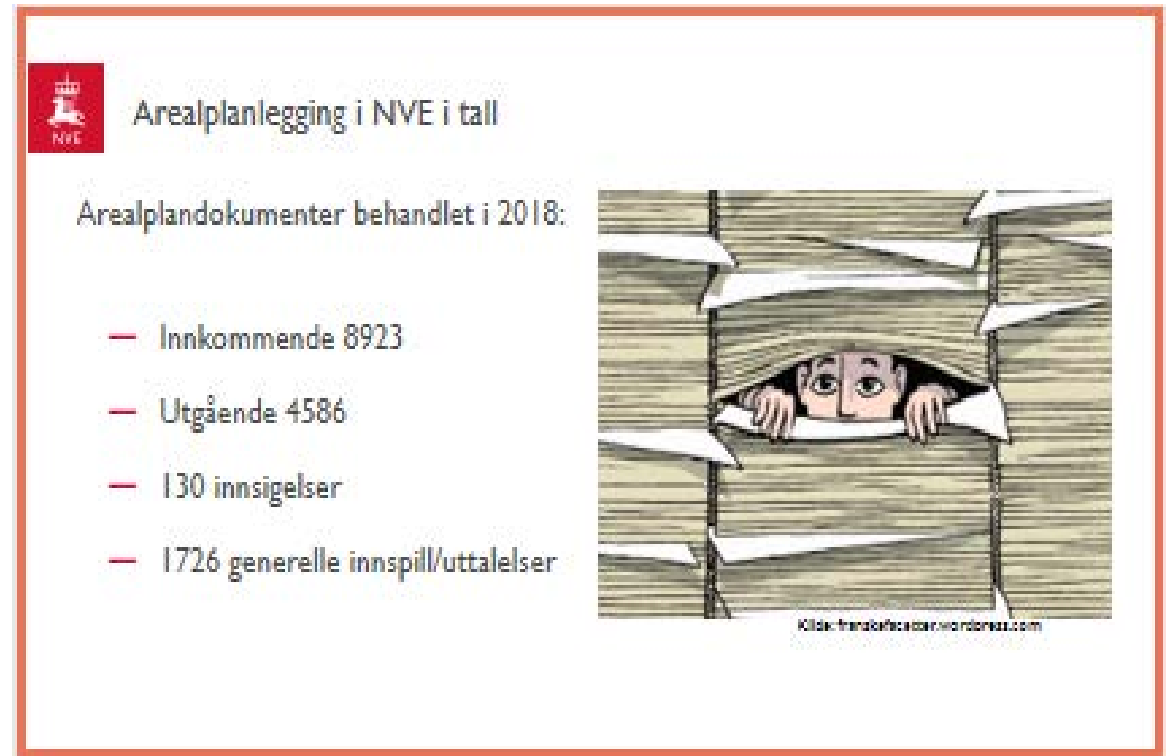

VEILEDER

NVEs innsigelser siste tre år

- De aller fleste angår flom og skred
- Vernede vassdrag: nevnt i **6-7 saker pr år**
- **Lave tall** i forhold til antall arealplansaker som blir behandlet i NVE hvert år

Forholdet mellom konsesjonsplikt og innsigelse

NVE har innsigelseskompetanse

Dersom det ikke kan samordnes fremsettes innsigelse

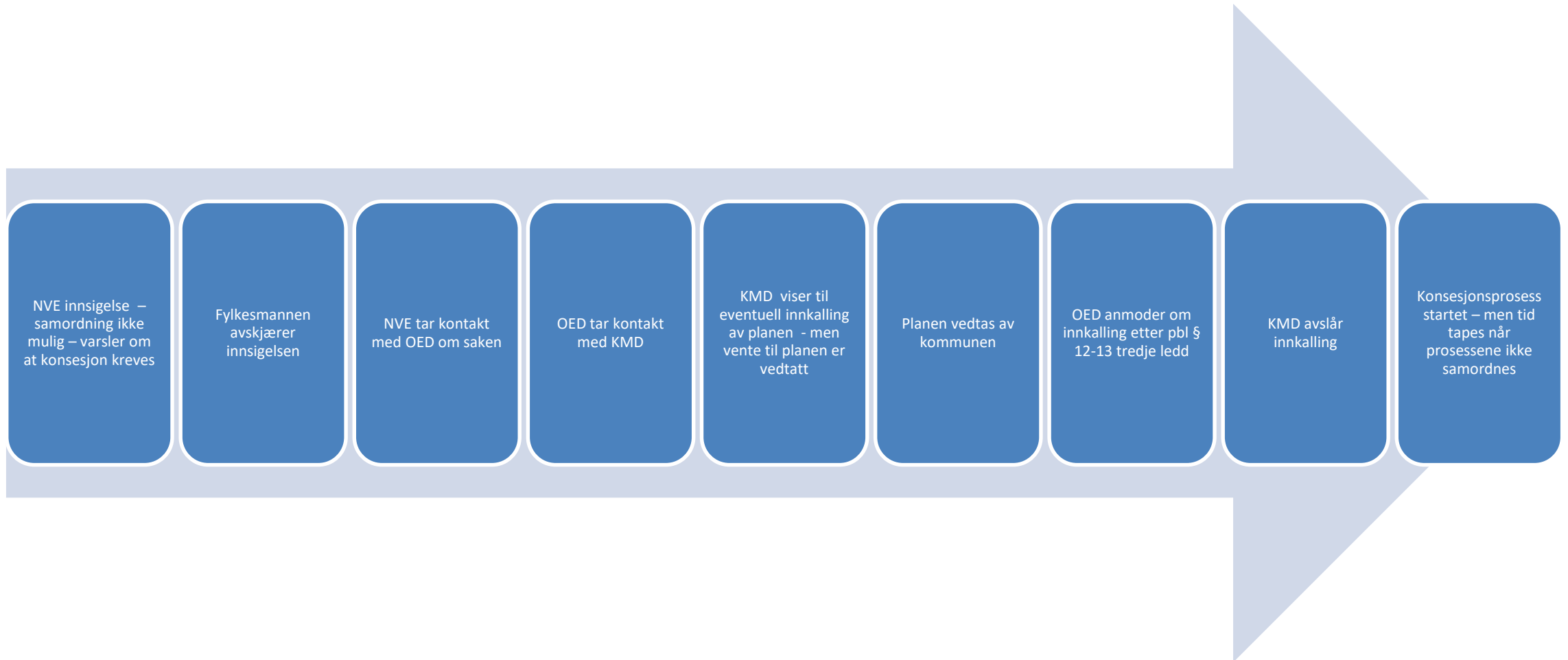
Hvis innsigelsen avskjæres fjernes muligheten til samordning

Avskjæring fjerner ikke konsesjonsplikten

Plan og konsesjon kan gi forskjellig resultat for samme tiltak

Avskjæringsadgang - Konkret sak om tiltak i vernet vassdrag

Viktige spørsmål

Kunne NVE fremme innsigelse?

Svar: JA, i kjernen av NVEs innsigelseskompetanse

Kunne fylkesmannen avskjære?

?

Hva ville skjedd hvis fylkesmannen ikke avskar?

Innsigelsessaken ville blitt løst på departementsnivå

Hva ville skjedd hvis KMD kallet inn planen?

Innsigelsessaken ville blitt løst på departementsnivå

Olje- og
energidepartementet

Takk for oppmerksomheten

